

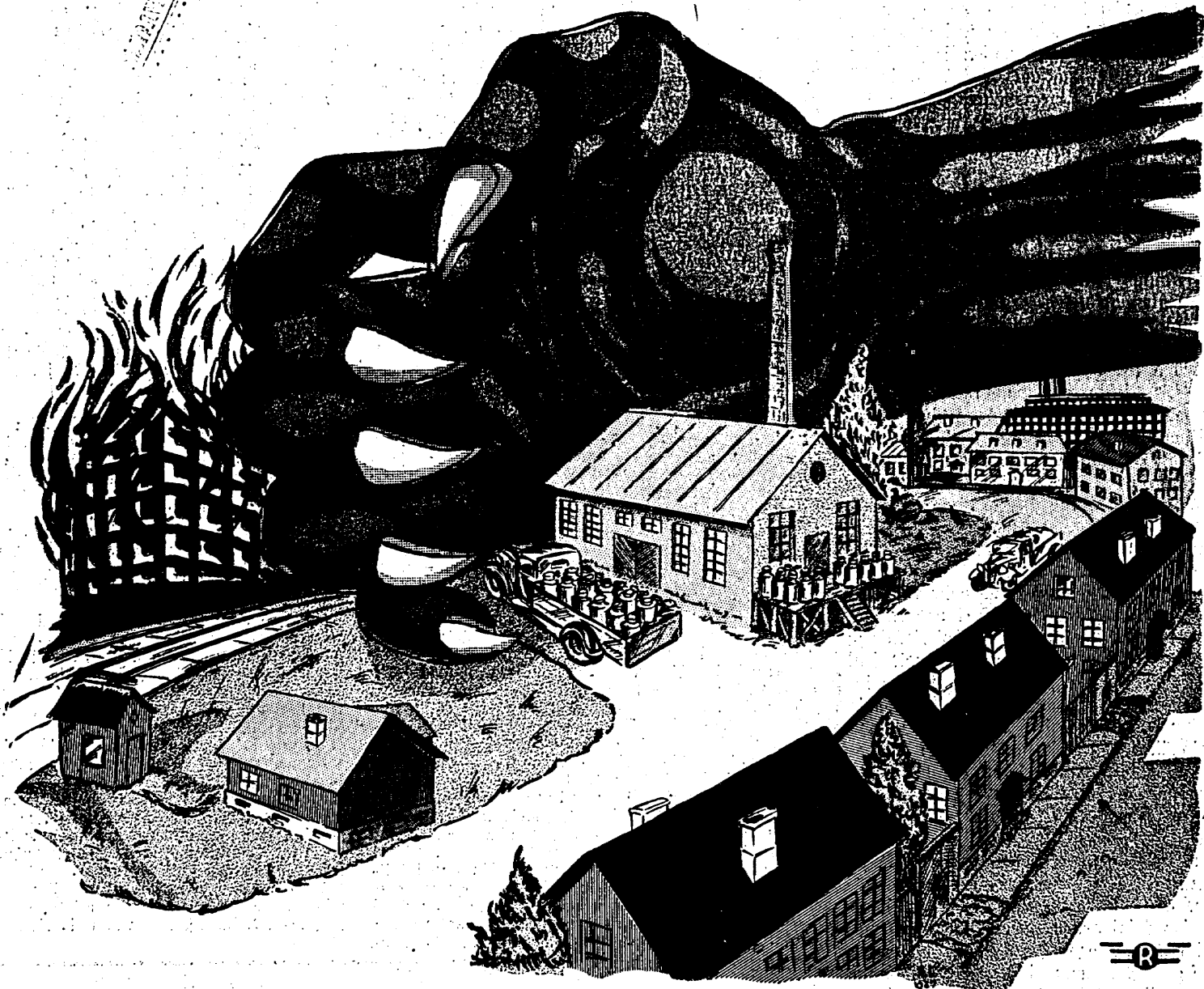
Päevaleht

Nr 329

Reedel, 3. detsembril 1937

Tänast lehte 10 külge
PUHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA
„KUNST JA KIRJANDUS“
Toimetuse ja talituse: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9-5.
Ärijuhatused kätetunnid 9-11. Aadress: „Päevaleht“, Tallinn, postkast 433.
Telefonid: Keskaama väljakute nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8-17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontori, uksehoidja ja Pika L. raamatukaupluse; nr. 428-85 lehe ekspeditoosi; nr. 428-86 trüki-koja kontori; nr. 428-87 peatoimetaja Tammeri; nr. 428-88 toimetuse kaugkõneid ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asitseva raamatukaupluse tel. nr. 446-11 ja 479-25.
Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik num
Jumub 7 k
TELLIM
1 kuu postiga 1 kroon 80 sent
2 kuud „ 3 „ 60 „
3 kuud „ 5 „ „
Ule 3 kuu korraga tellides ig
järgneva kuu eest 1 kr. 50
Välismaale 4 kr. kuus.
Kuulutuste hinnad: kuu
ja teksti sees 17 senti mm v
kuni Kr.
Kuulutuste kohas
Kuulutus võetakse vastu lehe
laupä
Tähtsamat jäänud käsikirju al
vastav po

Suli haarab

kõik ettejuhtuva • Piiramatu on ta ulatus
ja varanduste väärtused, mida ta endale
nõuab • Kurja saatuse ühe käevilpega: kao-
vad terved varandused — sageli kogu elutöö

Ärge laske

end temast laostada • Mõelge Teie varan-
dust varitsevale tuleohule • Teie enese ette-
vaatus ja hool kõrvale, lühivalt, võimatus
kannatada kahjustada teie äri. Kindlustades
oma varanduse täies väärtuses vanemas ja
kapitaalkindlalt kindlustusseltsis

EESTI LLOYD

Kilre ja õiglase kahjutasude õlendamise.

ESINDUSED KOGU EESTIS

Pond's
kreem, puuder
ja näovesi
on näonaha ilu ja pehmuse alalhoidjad!

Pond's
kreem

- Tungib kergelt nahapöörsele
- Sisaldab olulisi, mille ülesanne on
kaitsta nahka vananemisest ning sooja
ja külma liigsest mõjust.
- On ideaalne puudrialsus.
- „C“ kreem on rasvaga kreem (öö-
kreem); puhastab nahka ja teeb selle
õrnaks ja värskeks.
- „V“ kreem on rasvata kreem, katab

Kes loeb

Uuendage veel täna

„Päevalehe“ tellimisi

1. detsem

Esietenduskinno
ARS

Esietenduseks tänapäeva akuutseim film!!! Põnev armudraama mässust haaratud

Kasut närvepingutaval
sõjamõõlu kätkestab
leid suurepärase huu-
mor ja põnev elu.

Loretta Young, Don Ameche, Frances Drake

Kelneb kuulub BORRAH MINEWITCH oma
võrreldamatute suupilli-virtuosidega.

„Armastus tule all“

Vapustavaid seiklusi kodust
ja purustavate pommide too-
haarav

II. „Katkest

Üllatus kol

E. K.

Uusim „FOX“

Seansside algus 5, 7,

**BI
BA
BO**

4-jas nädal!

Jeanette Mac Donald

Kui „Rose Marie“ meeldis teile, siis „Malpäevad“ vaimustavad

„MALPÄEVAD“

Ruta

Nelson Edg

**GLORIA
PALACE**

EELTEADE! Alates es-
maspäevast, 6. detsembrist
takse parim ja kalleim film

MARTA EGGERTH

„BOHEEMI VOLUD“

ühes Jan Kiepur

Kirjutamiseks, läbikirjutamiseks ja stenografeerimiseks

MARS-kopeerpliiats 754

tuntud parima süga ja hügieenilise kapsliga, 5 kõvaduses.

Saadaval kirjutusmaterjali-kauplustes.

J.S. STAEDTLER-MARS-Bleistiftfabrik-NÜRNBERG
275 AASTAT STAEDTLERI PLIIATSID 1662-1937

VIIULID

Joh. Miti
Pikk 1,
tel. 433-74.

Kuulataw ajakiri on „Laste Rõõm“

Lõplik väljamüük

äri likvideerimise
puhul.

Kõik jalanõud väga
odava hinnaga.

Saapakauplus DUBAS
Vall 4.

Mööbliäri

S. Karja 23, tel. 438-69

Becki visiit Riiga

Säti töökultuuri kongressil teatas minister Ber-

Edu selts

Ei ole v

Vilni v

Er

finch, et

Nitga ame

arifele fa

muised Sät

teatab „St

Tööstuspolee ehitamine algab kowadel

[REDACTED]

Kuna protestid jäid rahuldamata, siis lähuvad nad niikiid korra kohaselt otustamisteks riigikohutule. Kui pole worminwigu, jätab see komisjoni otstuse mafeamaks.

12-forbje pihv:lohnjuna,
teine „aimut“ 7-fordjena. Kordade arvius arvata-
waasi walitafse kindne kehtse — seega tuleks uus
juurhoone umbes 10-fordine. Kiihinus oli juba
Rahwusliku Ehituskomitee wiimase koosoleku päe-
wakorras, kuid ta arutamiseni ei jõutud.
Tööstuspalee ehitamine pidi algama juba ju-
nigil, kuid asi nihiud nihkub wiit kuuwale.

Aruvälja Andres

Siendab iislikke ja ühisfond-
likke asju

aufs Aruvälja Andrese tubaka. Taas teatas mulle Riiduvare küla, et tema konstrueerind uut moodi mõisumõisat ja pand sellele minu nime.

Ma ütlesin siis, et olgu pealegi. Kui inimestel tehke autunno minu vastu on, eks nad siis tehku oma tahtmist. Nüüd ma pea aga konstateerima, et tehke need autamisavaldused akkavad minema juba liialt. Nii tuli Pärnu Riidukimeetlusest ja rääkis, et nende punatükijärgi lehm toond riske pulluajaks, ja kas ma ei lubaks selle maskale panna oma nime. Sooviksin Siim oli järele võtnud oma einamaale piskise raaminere ja tahab, et juba ütles Aruvälja Andrese raaminere.

Taas ole ma saanud ulga kirju ettepanekute, et ma lubaks olla ristitajaks ühe või teise lapsele.

Sehuke ettepanekud, ärgu pandagu pa-haj, akkavad ära inimeste pikapeale tülitama ja need kipuvad minema üle mõistatuse piiri. Kui ma ole täiesti teadlik sellest, et ma kuulu omanurga tähtsate tegelaste ulka, ei võt ma siiski lubada, et igal kodanikul oleks woli pruukida mu nime kas või mõne koerakutsika ristimisel.

Seepärast ma ütlen, et igal ajal olgu ikkagi oma mõtt ja aru.

Sellest ma jaa aru, kui istutatakse mõne tähtsa tegelase auks kas terve tammik või pannakse tema nimi mõnele linnatänavale ja tähtsatele ometele, aga igaljuhul ribu-rabuga ei massfaks küll igal vähemal juhtumil lagebale tulla.

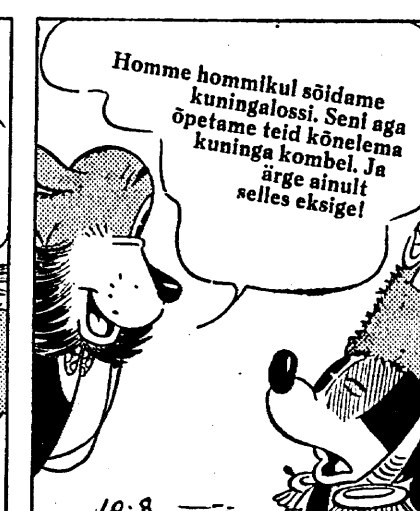
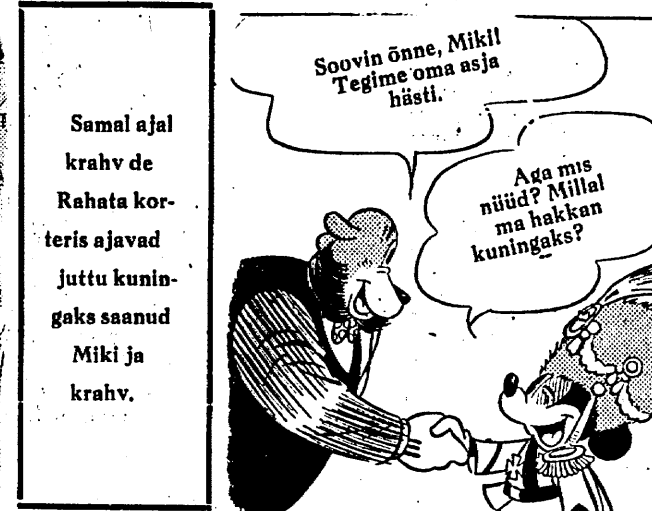
Seda tähtsi ma ütlen oma iislikkuse asjus. Mis puutub rahwa ellu puutuwatesse küsimustesse üldiselt, siis olgu nõnnapalju öeldud, et meil Eänemaal on palju kiitajaid ja kõberaid küllateid, mis wiitavad juurele maantele wälja. Nüüd on aga tehke üll asi, et nende kiitaste ja kõberate teede peal seiwad ühtepuisku otomobillid ja raskek wõoautodki ja talumese oma obuse-wankriga ärgu mingi ligigi. Näistehawast ei tohi üldiselt enam obusega wälja lasta. Meie, wanema generatsiooni põlvkonnad, ei taha naljalt loobuda obusest, aga nooremad ütlevad, et mis mood see on, et iga pere saadab oma talu piima ühikult meiereisse, päneme käima wõoauto, see wiib korraga kogu külla piima meiereisse ja inimestel pole waja enam wankriga logistada. See on nüüd õige küll, aga kudas ma jaa siis wõoautokirga kirikusse sõita, rööngaskaelne obu ees?

Teed on ju kohati nii kitsad, et wõoauto ei pääse mööda. Ma ei tea, kuidas selle asjaga edaspidi jääb, aga ma arvan, et kui jõe-wankrite liikumise maalt üha suureneb, siis peawad omamajaltijused akkama ka teid laendama ja fargemaks tegema. Muidu muutub obustega liikumine wõimatuks.

Meil Eesti räägib juba pikke sõiduauto ostmist, aga ma kardab, et Aruvälja koht ei kannu praegu veel tehkeki laskust. Taas ei kannata mu juba otumobilijärgi sõita, jamal ajal kui mul toredad obused raabinad talis. Nüüd, kuidas need asjad edaspidi arenevad.

Andres Aruvälja.

„Kui ma eksin, siis müksake mind!”

Luuakse rahwuslik fotoarhiiv

Sündmused, tähtsamad tükid ja maastikud jäädwustatakse foto-
laaste abil tulewastele põlvkondadele

Haridusministeeriumis on praegu wäljatöötamisel

eealdu üleriisliku foto-archiivi loomiseks, mille laudu jäädwustatakse sündmused, tuntumad rahwategelased, muutuwad maastikud ja linnad. Nüüd tulewiste põlvkondadele.

Juriidiliselt ongi meil juba selline foto-archiiv olemas. See loodi wärske Wabadussõja järel, aastal 1920. Nüüd pärast täiesti riigi eelarwete arutamise puhul kärbis Riigikogu aasta-aastalt kõik jummad, mis archiivi loomiseks olid haridusministeeriumi eelarwesse wõetud. Nii jäigi foto-archiiv tänapäevani tegelikult olematuks.

Nüüd on offi haridusministeeriumi poolt wõetud üheks üles. Praegu, sellekohase eelnõu walmimisel, kaalutakse veel küsimust, kas tulewase foto-archiivi tuleks looda kultuurloolise archiivi või riigi teatari juure. See peab selguma lähimail päewil.

Archivi kogutakse eelnõu kohaselt kõik fotod, mis minewiku ja olewiku tähtsamatel sündmustel, iga ala tegelastel, praegustel ja muutuwal ajal maastikel, linnade ilmetel jne.

Sellel archiivil on kultuurilisel ja ajaloolisel wäga suur tähtsus. Meil on praegugi erakogudes ja iisikute iisikute käes albumites palju haruldasi

ilmsõldeid sündmustest ja muust jellest, millel on küll oma juur ajalooliste dokumentide tähtsus, kuid mis praegu oma laialt lewintusest wõiwad minna teregi kooft. Wõib-olla archiivi aga kogutakse nad järele, et need ei kaotaks. Nüüd, fototähtsust, asjaomastajate ja teiste taht-
lusest, mis archiivi loomiseks olid haridusministeeriumi eelarwesse wõetud. Nii jäigi foto-archiiv tänapäevani tegelikult olematuks.

Edasi wõib foto-archiivi loomise puhul tulla kõne alla ka

muutuwa maastike, linnade ja kohalike jäädwustamine organiseeritult.

Soomes on olemas selline foto-archiiv, mis annab enne iisikute iisikute ning on tähtsaks kultuuriliseks wärskeks.

Ühes fotode tootmisega ühte järeletootmisega, kusjuures archiivi loomisel ka negatiivide kogumisele. On ju teada, et praegugi foto-
tehnika juures

on fotode eluiga kõige rohkem 60 aastat, pärast seda juba hõlmuvad nad tühimuse. Archiivi ülesandeks jääb nende wärskendamine ja uuendamine järeletootmisega.

Eelnõu walmis juba lähimail päewil. Ta maastikute järele tootmise kõne fotode kogumise.

Toila ehitatakse raudtee

Ragu kaulme, on nüüd Toila raudtee ehitamise küsimus leitud wärske asutuse juba lõpliku otsustamise, mille kohaselt Toila linnas ja ümbruses ehitatakse raudteed. Seejuures tuleb ka Toila raudtee ühe linnas ja ümbruses ehitada. Nüüd, raudtee ehitamise, mille püüas tulla alla kanda, on nüüd juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

See on tänapäevani juba järele tootmise kõne fotode kogumise.

Champagne
„ERNEST IRROY“
Reims

Juba aastast 1820

tuntud kogu maailmas kvaliteetmargina

Eestimaa kuningas

Mihkel Altsama ajalooline jutustus

8

Kui proua peretuppa astus, wahtis tüdruk parajasti aknast välja ja kihistas naerda. Seljataha waatamata ütles ta:

„Voata, voata, mis see kukk õues nüüd teeb! Ah sa wemmal küll, mitte ei anna kanale rahu!”

Nüüd tõmbas tüdruk käega tulijat, ise lakka-

matult õue wahtides.

„Tule, voata koa, mis sest naljast soab. Ih-ih-ih.”

Mõisaproua nägu pilwines. Ta astus tüdruku seljataha ja küsis:

„Kes julgeb siin nõnda kõnelema?”

Tüdruk pööras hetkeks ümber, kohendas pea-

rätti ja ütles:

„Tule, tule lähemale ja voata koa! Ta pühkis nartsuga suud ja jäi tottralt prouale otsa vaatama.

„Kes sa olemas?” kordas see oma küsimust.

„Ah mina või? Külast olen, kust siis mujalt. Mul on rouaga asja. Mine voata, kuhu ta mädand ometi jääb.”

Proua mõõtis tüdruku valju pilguga. Ta on kohanud talutüdruku, kuid mitte sellesarnast.

Tüdruk nägi, et proua teda silmitses, ja tõstis oma pastlas jala teisele, kus oli sukal sees suur auk ja porine warvas taluka vahelt välja wahtis.

„Mis sa tahtma prouast?” küsis nüüd proua, sest kõigi märkide järele tüdruk teda nähtavasti ei tunnud.

„Tulin rouale teiseks kambrineitsiks, ega ma muud tahagi.” Ise kratsis sealjuures paar korda magusasti pearahti alt.

Proua jälgis võõra iga liigutust.

„Egas ma muidu põleks tulnd, meil külas ilma saksteta lõbus elada, aga vaat mind kutsuti siia.”

„Millal sind kutsuti?”

„Eks ikki eile kutsuti ja kästi kohe täna tulla ametisse. Ma ole juba ammu siin, aga mind ei lasta

veel roua jutule. Ei tea, kuidas see eit õige välja näeb?”

Proua suutis waevu oma viha tagasi hoida.

„Kes sind siia kutsus?”

„Ei ma tunnund nendest kedagi. Ajasid meile eile hoostega õue ja üks vanem mees, olla parun ise või mõni teine saks olnd, ütles mulle, et roua palub mind kambrineitsiks.”

Proua viha ja imestus kasvasid. Või niisuguse lohaka kutsuvad mõisateenijaks. Mis vanamehele õige pähe tuli?

„Kas parunherra ei olnud lõbusas tuju?”

„Ega nad sulatargad küll olnd! Ajasid mede koplis vasikaid ratsahoostega taga. Eh-eh-eh! Noh, sai aga nalja! Aga vasikat kätte ei saand!”

Ons ta nüüd veidi lollakas või päris nõdra aruga, mõtles proua endamisi. Selle kohta tuleb jõuda selgusele.

„Kuidas saksad õue said?”

„Hüppasid hooste seljas ikka üle aja volksti ja volksti. Wahtisid siis mind igast kandist, ju ma ikka noorhäradele kangesti meeldisin, näe kutsusid mind kohe mõisa...” Küll on siin ilus olla, ela päris söömata... Ei tea, kuhu see roua ometi jääb? Mine kutsu ta siia!”

Proua ei osanud sellele midagi ütelda. Tüdruk aga jätkas:

„Ei ma karda mõisaelu ühti; küll roua õpetab mulle peeneid kombeid, kuidas parunitega tuleb läbi käia.”

„Välja!” hüüdis vihane mõisaproua.

„Kessi ütles mulle välja?... Ah-ah, soan aru, sina oled ju vana kambrineitsi ja lendad nüüd koha pealt minema. Või tema tuleb mind valla viskama, püü!”

„Fuih, missugune häbemata. Mina olemas mõisa-proua ise.”

Eh-eh, keda sa lolliks pead!

Tüdruk uuris nüüd prouat lollaka ilmaga ja lõi siis käed puusa:

„Eh-eh, keda sa lolliks pead! Arvad, et ma ei tunne rouat. Tema tuleb mulle rouat mängima ja siis hakkab ähvardama koa. Olgu peale, ma võin ju minna; aga siis vastad sina paruni või selle saksa

ees, kellele ma meeldisin ja kes mind siia kutsus. Küllap nad tahtsid minust ka teha saksareid, nendega õhtul käib patseerimas ja...”

Tüdrukul jäi lause pooleli, sest mingi kopsatas talle vastu pead. Ühtlasi tundis ta, et ta sai tugeva tõuke seljatagant, nii et lendas ümberkui valla.

Tüdruk jäi esiteks istuma ja laskis nutu-
joa.

„Küll ma kaeban rouale, kuidas siin tütarlastega ümber käiakse!” Üpitas siis lõpuks jalule, võitis seelikusaba peosse, katkised sukad ja ripnevad paelad välja paistsid täisist välja.

Toapoiss oli parajasti jõudnud jaole proua virutas tüdrukule kingaga. Ta jooksis vanemale appi ja tõukas tüdruku peretoast Proua lahkus kiiresti oma tuppa.

„Härrased olid eile küll purujoonud, kusuguse totaka mõisa kutsusid,” mõtles toapoiss, vaatas, et tüdruk tõepoolest mõisast lahkuks.

„Totakas” aga tõttas mõisast eemale. Ta jättis vahele ja langes siin murule. Tuges siis puutute ja tõmbas sügavasti hinge. Nüüd vusid naer ja nutt. See näitlemine ja karjamine mõisad olid nõudnud Maie suurt pinga, aga toonud ühtlasi ka pääsmise mõisast tustest.

Metsa vaikusel Mai rahunes.

Vihane mõisaproua trampis jalgadega porandad. See oli liig! Otse häbematu mehele enese järele oli täis võtnud ja seganud tema desse. Varemalt on ta sellega leppinud, et kutsus mõisa naisteinijaid. Nüüd peab see lõppema. Tema ise, mõisaproua, valib oma tee: aga mitte selliseid totakaid, nagu see, kelle toa vast praegu uksest välja viskas.

Proua laskus toolile.

Täna ja ka homme ei saa ta seda oma meelest ütelda. Neil on nüüd jahikilalisel ja seks peavald omavahelised asjad jääma tahapla. Külastel peab olema lõbus ja mõnegi tembu, sigaduse puhul, tuleb vaadata läbi sõrmede. Siga all mõttes proua tänast totakat tüdruku, k arvatavasti külas tehti, tüdruk aga võttis puhta tõena...

(Järgne)

jäi Weneturul sõidu-
feid wigastuji Tall-
ierv 74-a. Deena S-
juht toimetab wig-
na teisthaiglasje, fu-
parema kae ja jal-
nistafid wigastuje
Kes pealejõitru-
tud jalgitada.

Temperatuur suurema ja vähema külma, tana hommikuks.

